

Վերջապէս, կրկին խնդրում եմ ժամ առաջ ձեր զօրամասերը յետ քաշել և հիմնելով մեր երկուսի միջեւ դոյութիւն ունեցող փաստական և իրաւական տեսակէտով գործադրութեան մէջ եղող Բաթումի դաշնագրին՝ բողոքում եմ կատարւած շարժումների դէմ և պատասխանատու եմ դտնում մուսուլման ազգաբնակչութեան կրած վնասներին պատճառ եղողներին:

Սպասելով մեր փոխադարձ շահերին համապատասխանող մի պատասխանի՝ խնդրում եմ ընդունէք իմ յարգանացս հաւաստիքը, էֆէնդիմ:

Թիւրք Մեծ Ազգային Ժողովի Արտաքին

Գործերի կոմիսար Բէֆիր Սամի:

Սոյն հեռագիրը խսկականի հետ ճիշտ է.

Կնիք 11-րդ զօրաբանակի և ստորադրութիւն.

Մարիզամիշ. Գնդապետ Միրիմանեանին. խնդրում եմ սոյն հեռագիրը ուղարկել օսմանեան տասնհինգերորդ զօրաբանակի հրամանատար Կարաբեքիր փաշայի միջոցով հետևեալ հասցէին.

«Անգորա. Թիւրք Ազգային Մեծ Ժողովի Արտաքին գործերի վեֆիւ մեծ. Բէֆիր Սամիին.

Առանց շօշափելու հարցի բնականոն կողմը այն տեսակէտից, որ Բրէստ-Լիտովսկի և Բաթումի դաշնագրերը կնքւած են սուլթանի կառավարութեան կողմից, որը ձեր կառավարութիւնը չի ճանաչում, պատիւ ունեմ պատասխանելու ձեր 8 յուլիս 36 թ. գրութեան:

Ինչպէս Բրէստ-Լիտովսկի դաշնագիրը, որի մէջ Հայաստանը ոչ մի մասնակցութիւն չէ ունեցած և ոչ էլ ստորագրած է, նմանապէս Բաթումի դաշնագիրը, որը երկու կողմերի պարլամենտներից չէ հաստատուած, ո՛չ մի իրաւական ոյժ չեն կարող ունենալ Հայաստանի համար:

Այն անդամները, որ Գուք իր հիմք էք ընդունում Բրէստ-Լիտովսկի և Բաթումի դաշնագրերը, որոնք հիմնովին չեն ճանաչում կենսունակ Հայաստանի դոյութիւնը, ի մեծ ցաւ զրկում է մեզ Ձեզ հետ համաձայնութեան դառն ամէն յոյսից, քանի դուք շարունակէք ղեկավարել գերման կայսերական և սուլթանական իմպերիալիստական, հակայեղափոխական կառավարութեան ձգտումների վրա հիմնւած այդ դաշնագրերի արամադրութիւններով, որոնք ժխտում են կառավարութեան և միջազգային յարաբերութիւնների մէջ ազգերի ինքնորոշման, իրաւունքի և արդարութեան սկզբունքները:

Անկեղծաբար ձգտելով ստեղծել բարի հարեանական յարաբերութիւններ Թիւրք և միւս ազգերի հետ, հայ ազգը այդ յարաբերութիւնների իրական հիմք և անհրաժեշտ նախապայման է համարում, որ երկու կողմերն էլ ճանաչեն շահագրգռւած ազգերի պատմական, ազգագրական ու տնտեսական իրաւունքները:

Յենւած իւրաքանչիւր ազգի այս օրինաւոր իրաւունքների վրա՝ հայ ազգը, բնականաբար, չի կարող հրաժարուել Տաճկաստանի հայկական նահանգների վրա ունեցած իր անվիճելի իրաւունքներից, որոնց սահմանները, համաձայն դաշնակից պետութեանց կողմից այժմ Տաճկաստանին յանձնւած Հաշտութեան դաշնագրի, պիտի որոշեն գերագոյն իրաւախօհի՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների նախագահի կողմից:

Յիշեալ դաշնագիրը ստորագրող Հայաստանը մտադիր է ճշտօրէն հաւատարիմ մնալ գերագոյն հաշտարարի որոշման, սպասելով դրան՝ նա